

various conferences, meetings of the academic councils using the Zoom platform.

Nevertheless, online education cannot provide the proper question of practical skills. This prompted the search for visual examples and opportunities to demonstrate working with phantoms and patients in the format of distance learning to medical and dental students. Some opportunities in this direction are provided by the YouTube platform. A large number of correspondents provide this platform with an almost immeasurable variety of videos on different topics for students to view materials on the discipline. The videos are specially created for both teachers and students to explain and demonstrate certain concepts, ways of using equipment or dental accessories, the mechanism of action of a medicinal product, etc. Taking into account the above mentioned, we can determine the main ways of the development of the distance learning system: creation of various distance learning programs; increasing the number of open access and free educational distance mass courses, etc. Distance technologies applied in teaching the discipline "Therapeutic Dentistry" enables to enrich the medical training, foster systemic thinking, and to design more flexible student-centred approach.

DOI 10.31718/2077-1096.22.3.4.190

УДК 378:147-057.875

Муравльова О.В., Дворник І.Л., Литовченко І.Ю.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОДІЇ КЛІНІЧНИХ КАФЕДР

Полтавський державний медичний університет

Науково-дослідна робота забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наукового світогляду, особистісного зростання, надає досвід та навички дослідницької роботи. В рамках співпраці кафедр медичного та стоматологічного факультетів Полтавського державного медичного університету під керівництвом викладачів була проведена дослідницька робота на тему: «Психологічне дослідження пацієнтів, хворих на цукровий діабет». Були проведені обстеження основної групи в кількості 50 осіб. Пацієнти знаходились на стаціонарному лікуванні в ендокринологічному відділенні КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М.В. Скліфосовського ПОР», з цукровим діабетом 1 та 2 типу. Клінічне обстеження основної групи включало в себе суб'єктивне (скарги, анамнез хвороби, анамнез життя) та об'єктивне (загальний огляд, status localis) дослідження. Контрольну групу склали здобувачі вищої освіти - 50 респондентів. Кожній групі була запропонована анкета, яка включала в себе запитання з Мінесотського багатопрофільного особистого опитувальника за Дж.Тейлор (1953). Респондентам пропонували швидко, не замислюючись над відповіддю, відповісти на 50 запитань – «так» чи «ні». Кожна відповідь, що співпадала з ключем опитувальника, оцінювалась в один бал. Сумарна оцінка загальної тривожності складалась з соматичної, соціальної та нейрогенної напруги і оцінювалась за декількома рівнями тривожності – від низького до дуже високого. Інтенсивне залучення здобувачів вищої освіти до науково – дослідної роботи позитивно впливає на формування у них навичок самостійної роботи з пацієнтами, набуття професійної компетентності в цілому. Застосування елементів дослідної роботи у навчально-методичному процесі клінічних кафедр університету підвищує ефективність навчання. Це стимулює майбутніх лікарів до набуття нових знань та навичок, а також сприяє підвищенню професійного рівня науково-педагогічних працівників, що дозволяє досягати якісної освіти.

Ключові слова: цукровий діабет, загальна тривожність, науково-дослідна робота, співпраця кафедр, здобувачі вищої освіти.

Зв'язок з науковими програмами, планами та темами. Дана робота є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри ендокринології з дитячими інфекційними хворобами та кафедри терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного університету на тему «Розробка патогенетичної профілактики патологічних змін у порожнині рота осіб із внутрішніми хворобами» (№ державної реєстрації 0121U108263) у якій автори є співвиконавцями.

Вступ

Сучасні тенденції у вищій освіті України зумовлюють пріоритетні завдання з підготовки кваліфікованого спеціаліста, який повинен бути конкурентним на ринку праці, здатним до ефективної праці на рівні світових стандартів, професійно компетентним, готовим до постійного особистісного зростання. Використовуючи інтегрований підхід до навчання в якісній освіті ми охоплюємо сучасні технології, командну професійну працю [1,2].

Використовуючи знання для опанування клінічних випадків, здобувачі вищої освіти можуть

краще засвоїти теоретичний матеріал і формувати основи клінічного мислення при вивченні декількох дисциплін. Це дає змогу засвоювати анатомічну термінологію, створює базу для подальшого вивчення різних дисциплін і дає можливість теоретичної підготовки в професійній діяльності. Поєднання теоретичного матеріалу з елементами дослідницької роботи дає можливість викладачеві оцінити методику викладання, знайти недоліки і допомогти в покращенні і вдосконаленні навчального процесу.

Запровадження міжнародних стандартів медичної освіти спонукає до розробки та впровадження сучасних науково-педагогічних підходів у

підготовці фахівців медичного та стоматологічного профілів шляхом ефективного використання матеріально-технічного та наукового потенціалу галузі [3]. Науково-дослідна робота (НДР), як особливий вид діяльності у вузі, забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наукового світогляду, власних поглядів, особистісного зростання, дає досвід й навички роботи з різними носіями інформації, бібліографічними виданнями тощо [4]. НДР здобувачів вищої освіти на кафедрах медичного та стоматологічного факультетів Полтавського державного медичного університету (ПДМУ) стає поглибленням та продовженням навчального процесу, часто організовується також як міждисциплінарна взаємодія з теоретичними кафедрами університету [5]. Включає в себе навчання здобувачів вищої освіти елементів дослідницької роботи і власне її проведення в аудиторний та позааудиторний час. Під керівництвом досвідченого викладача визначається тема дослідження, її актуальність, науковість, перспективність, можливість самостійного виконання майбутнім лікарем. При оформленні роботи звертається увага на елементи творчості, стиль, повноту розкриття теми,

аргументованість висновків.

Матеріали та методи дослідження

На клінічних кафедрах ПДМУ – ендокринології з дитячими інфекційними хворобами й терапевтичної стоматології - була спланована науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти на тему: «Психологічне дослідження пацієнтів, хворих на цукровий діабет». Цукровий діабет – хронічне захворювання, яке призводить до хронічної гіперглікемії внаслідок дефіциту інсуліну. Він охоплює різні вікові категорії населення, в результаті чого рання інвалідизація та смертність обумовлюють невтішні прогнози. Вагому роль відіграє психологічний стан пацієнтів, що стало поштовхом даного дослідження [6,7].

Проведені клінічні та додаткові методи обстеження 50 пацієнтів (23 жінки, 27 чоловіків), які знаходились на стаціонарному лікуванні в ендокринологічному відділенні КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М.В. Скліфосовського ПОР», з цукровим діабетом 1 та 2 типу. Вікова категорія пацієнтів була від 18 до 59 років (жінки – від 19 – 59, чоловіки – від 18 – 57 років) (рис.1).

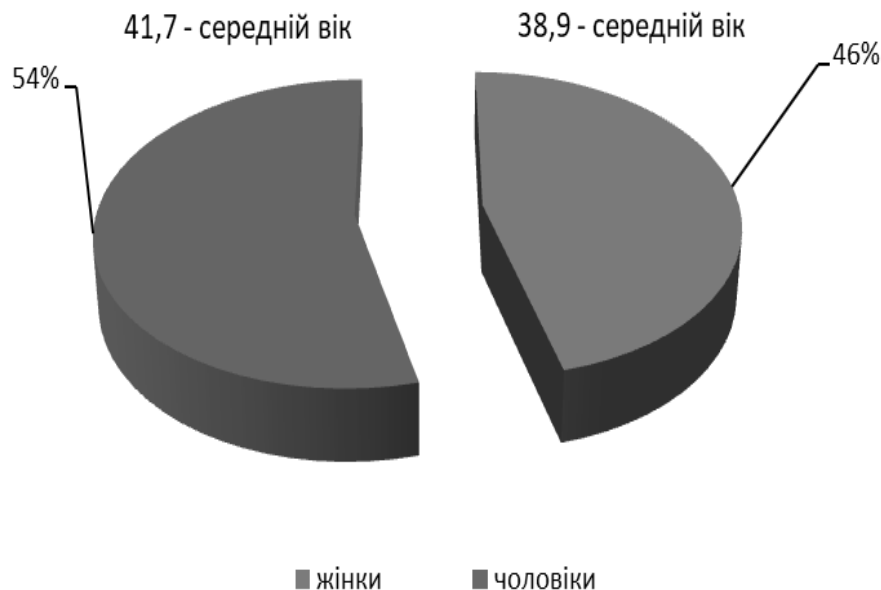

Рисунок 1. Середній вік пацієнтів з ЦД

Клінічне обстеження основної групи включало в себе суб'єктивне (скарги, анамнез хвороби, анамнез життя) та об'єктивне (загальний огляд, status localis) дослідження. Додаткові методи обстеження – проводили дослідження індивідуальних психофізіологічних особливостей нервової системи методом анкетування.

Контрольну групу склали здобувачі вищої освіти IV, VI курсу медичного та IV й V курсів стоматологічного факультетів університету, які не мали ендокринної патології. В анонімному анкетуванні взяли участь 50 респондентів (24 дівчат й 26 юнаків). Вікова категорія здобувачів

вищої освіти складала від 19 до 25 років (дівчата – від 20 – 25, юнаки – від 19 – 25 років) (рис.2).

Запропонована анкета включала в себе запитання з Мінесотського багатопрофільного особистого опитувальника за Дж.Тейлор (1953). Респондентам пропонували швидко, не замислюючись над відповіддю, відповісти на 50 запитань – «так» чи «ні». Кожна відповідь, що співпадала з ключем опитувальника, оцінювалась в один бал. Сумарна оцінка загальної тривожності складалась з соматичної, соціальної та нейрогенної напруги і оцінювалась за декількома рівнями тривожності – від низького до дуже високого.

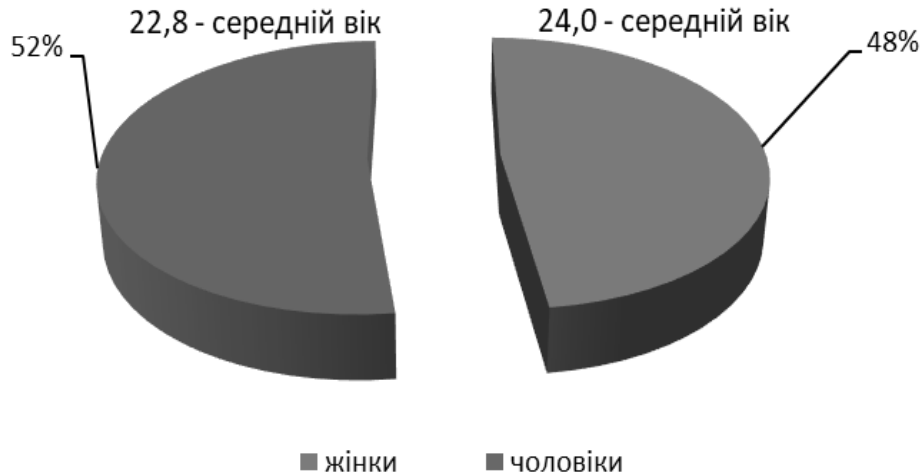

Рисунок 2. Середній вік здобувачів вищої освіти

Результати та їх обговорення

При оцінюванні рівня загальної тривожності, яка складалась з соматичної, соціальної та нервової напруги було виявлена різниця між показниками у чоловіків - здобувачів вищої освіти в порівнянні з хворими на ЦД. Вона оцінювалась за декількома рівнями тривожності – від низького до дуже високого (рис. 3).

Також була виявлена різниця між показниками у жінок - здобувачів вищої освіти в порівнянні з хворими на ЦД, яка оцінювалась за рівнями тривожності (рис. 4).

Хочеться відзначити, що інтенсивне залучення здобувачів вищої освіти до різних видів НДР, а саме: опрацювання літературних джерел та систематизації наукової літератури, складання

бібліографії з визначеної теми, виконання елементів досліджень під час практичних занять, статистичної обробки та аналізу отриманих даних, написання наукових доповідей та створення презентацій - позитивно впливає на формування у них навичок самостійної роботи з пацієнтами, інформаційної грамотності, набуття професійної компетентності в цілому. Це допомагає в виявленні мобільних, конкурентоспроможних здобувачів вищої освіти, які володіють навичками самоосвіти, самовдосконалення і самореалізації. Ефективна самостійна робота у поєднанні з удосконаленням управління з боку викладача підвищує ефективність навчання.

Рівень загальної тривожності (чоловіки)

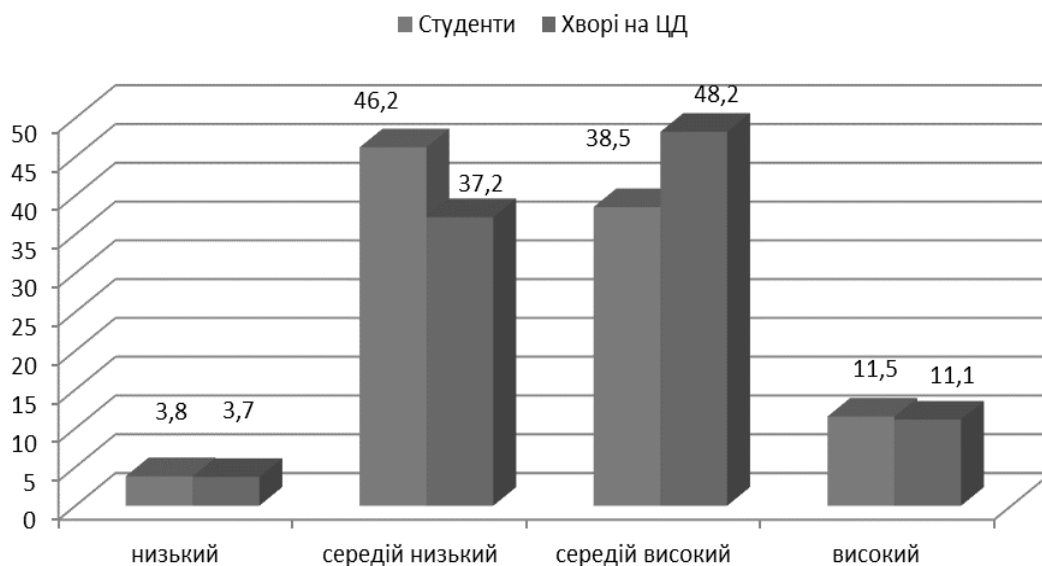

Рисунок 3. Кількість респондентів за рівнями тривожності контрольної та основної груп (чоловіки)

Рівень загальної тривожності (жінки)

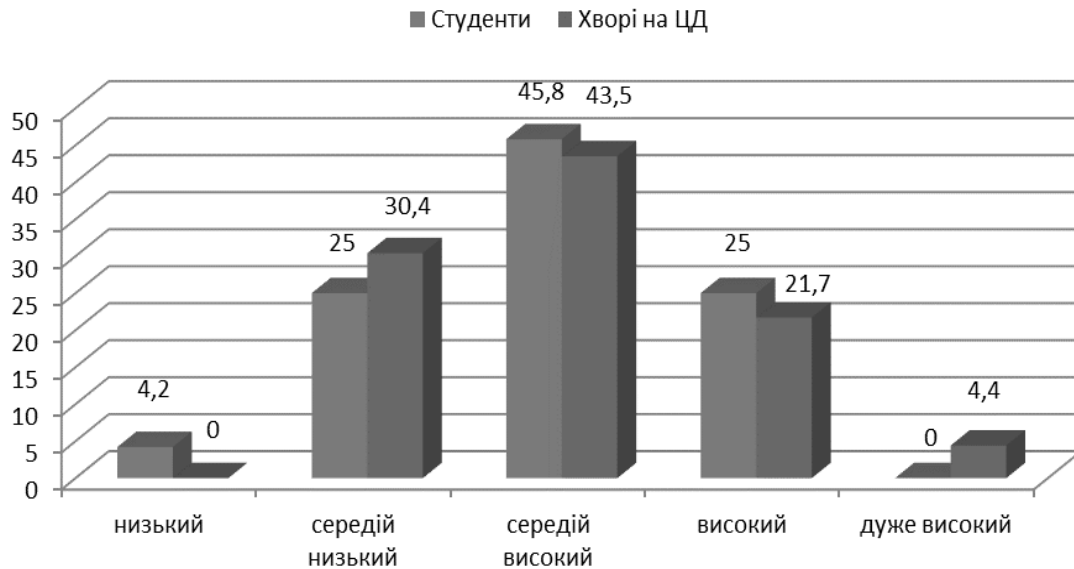

Рисунок 4. Кількість респондентів за рівнями тривожності контрольної та основної груп (жінки)

Висновки

Застосування елементів НДР у навчально-методичному процесі клінічних кафедр університету підвищує ефективність навчання здобувачів вищої освіти, сприяє реалізації новітніх методів, а також дає можливість більш ефективно та раціонально використовувати аудиторні години. Час, проведений здобувачами вищої освіти таким чином у клініці, залишає дуже позитивний наслідок, стимулює майбутніх лікарів до навчання, набуття нових знань та навичок, а також мотивує їх до збереження власного здоров'я. Вагомий ефект від самоосвіти та самоорганізації здобувачів вищої освіти в сьогодишніх умовах сприяє також підвищенню професійного рівня науково-педагогічних працівників, що дозволяє досягати якісної освіти.

Література

1. Bobyrova L.I., Prylutskyi K.I., Pikul K.V., et al. Osoblyvosti tekhnologii dystantsiynoho navchannia [Features of distance learning technology]. Suchasni trendy rozvytku medychnoi osvity: perspektyvy i zdobutky [Modern trends in the development of medical education: prospects and achievements]: zb. stat. navch.-

2. Dystantsiine navchannia yak suchasna osvithna tekhnolohiia [Internet]. 31 march 2017 g.; Vinnytsia: Available from: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf.
3. Pikul K.V., Ilchenko V.I., Bobyrova L.I., et al. Rol innovatsiynykh tekhnolohii u roboti vykladacha vyshchoho medychnoho zakladu na suchasnomu etapi [The role of innovative technologies in the work of a teacher of a higher medical institution at the present stage]. Aktualni pytannia lnhvistyky, profesiinoi lnhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly [Actual issues of linguistics, professional linguistics, psychology and pedagogy of higher school]: zb. statei III Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m.Poltava, Poltava, 2018. P. 245-249. (Ukrainian).
4. Petrushanko T.O., Ilenko N.M., Lytovchenko I.Iu et al. Osoblyvosti provedennia klinichnykh rozghliadiv khvorykh studentamy-inozemtsiamy na kafedri terapevtychnoi stomatolohii [Features of clinical examination of patients by foreign students at the department of therapeutic dentistry]. Svit medytsyny ta biolohii. 2013; 2(37): 139-141. (Ukrainian).
5. Chechotina S.Iu. Aktualnist uprovadzhennia mizhdystsyplinarnoi intehtatsii pry vyvchenni farmakolohii [Relevance of the introduction of interdisciplinary integration in the study of pharmacology]. Ukrainskyi stomatolohichnyi almanakh. 2013; 4: 86-89. (Ukrainian).
6. Muravlova O.V. Terapiia tsukrovoho diabetu 2- ho typu: efektyvnist, yaka dovedena chasom [Type 2 diabetes therapy: effectiveness proven over time]. Svit medytsyny ta biolohii. 2015; 4(53): 52-54. (Ukrainian).
7. Muravlova O.V. Tsukrovyi diabet 2 – ho typu v praktytsi likaria simeinoi medytsyny [Diabetes type 2 diabetes in the practice of a family medicine doctor]. Mizhnarodnyi endokrynolohichnyi zhurnal. 2015; 3(67): 122-124. (Ukrainian).

Summary

RESEARCH WORK OF STUDENTS: PROSPECTS OF INTERACTION BETWEEN CLINICAL DEPARTMENTS

Muravlova O.V., Dvornyk I.L., Lytovchenko I.Iu.

Key words: diabetes mellitus, general anxiety, research work, collaboration between departments, medical students

Research work develops a scientific worldview, fosters personal growth, enriches experience and supports the development of research skills of medical students. Within the framework of cooperation between the Department of Medical and Dental Faculties of Poltava State Medical University, research project "Psychological research of diabetics" is currently carried out under the guidance of researchers and clinicians. The main group of 50 individuals with diabetes type 1 and 2 was examined. They were inpatients of the Endocrinological Department of M.V. Sklifosovsky Poltava Regional Clinical Hospital. Clinical examination of the group included subjective (complaints, medical history, life history) and objective (general review, location status) research. The reference group consisted of 50 respondents. Each group was given a questionnaire including questions from Misotsk multidisciplinary personal questionnaire by J. Taylor's (1953).

Respondents were asked to answer 50 yes / no questions quickly, without thinking about the answer. Each response that matched the key of the questionnaire was valued at one score. The overall assessment of general anxiety included somatic, social and neurogenic tension and was assessed by several levels of anxiety ranging from low to very high. Active involvement of medical students in research has a positive impact on their ability and confidence to work with patients, and on the acquisition of professional competence in general. Application of elements of research work in the educational and methodological process at the clinical departments of the University increases the effectiveness of medical training. This encourages future doctors to acquire new knowledge and skills, as well as contributing to the professional development of researchers and educators.

DOI 10.31718/2077–1096.22.3.4.194

УДК 378.048.2:61:004

**Потяженко М.М., Соколюк Н.Л., Люлька Н.О.,
Кітура О.Є., Настрога Т.В., Невоїт Г.В., Корпан А.С.**

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ЗА ФАХОМ

«ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ» ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 ТА ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Полтавський державний медичний університет

Пандемія COVID-19, а згодом і повномасштабна війна на території України, безсумнівно, порушили усталений традиційний устрій структури медичної освіти не лише серед студентів вишів, а й серед здобувачів освіти на післядипломному рівні. Нові обмеження фізичної присутності прискорили розвиток навчання в онлайн середовищі, що включає як асинхронні, так і синхронні режими дистанційної освіти та впровадження нових методів опанування знань здобувачами вищої освіти та лікарями-інтернами. Сьогодення вимагає йти не шляхом удосконалення, в якому принцип наслідування є провідним та призводить до фізичного та інтелектуального навантаження, а шляхом пошуку нових, більш ефективних методів навчально-пізнавальної діяльності слухачів, які формують потреби суспільства. Методи дистанційного навчання у своєму розвитку пройшли цілу низку технологічно обумовлених етапів, що, в решті решт, дало змогу для отримання належної медичної освіти навіть за умов дистанціювання. Сьогодні асинхронне навчання базується переважно на застосуванні Інтернет-технологій. Самостійна робота при асинхронному навчанні стає організуючим початком, центральною, провідною формою навчання слухачів. Тому саме асинхронне дистанційне навчання створює найефективніші педагогічні умови для формування у лікарів-інтернів соціально затребуваних у сучасному світі умінь та навичок самоосвіти та самонавчання. Непередбачуваність нинішньої скрутної ситуації спричиняє швидкий та примусовий перехід від традиційного (аналогового) методу навчання та викладання до більш цифрової моделі, навіть за умов, коли використання цифрових інструментів було не таким широким. Впровадження цифрової моделі повинно виступати в якості нової «сходінки» для процвітання доказової медичної освіти в майбутньому. В той же час ця тривала криза має серйозні наслідки для майбутніх лікарів, включаючи їх психологічне благополуччя та вплив на їхню академічну траєкторію. Терміновість та необхідність адаптації до нових обставин функціонували як плацдарм для нових інноваційних впроваджень у структуру медичної освіти.

Ключові слова: інновації в медичній освіті, підготовка лікарів-інтернів, дистанційне навчання, внутрішні хвороби.

Починаючи з 2019 року світом невпинно шириться COVID-19. Деякі країни запровадили жорсткі обмеження для попередження поширення вірусу шляхом введення комендантської години та інші заходи карантину з метою обмеження передачі вірусу. Незважаючи на «вогник надії», що з'явився з винайденням вакцини, значні наслідки понесли економіка та освіта. Пандемія, а згодом і широкомасштабна війна на території України, суттєво вплинули на освіту лікарів-інтернів на кафедрах внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів Полтавського державного медичного університету.

На початку пандемії Асоціація американських медичних коледжів прийняла безпрецедентне рішення – призупинити чергування в клініці та

видала інструкцію для студентів-медиків, що полягала в униканні прямого контакту з пацієнтами [1]. Багато країн прийняли рішення наслідувати приклад, Україна не стала виключенням. З того часу динамічна повсякденність змінилась, результатом стали заходи соціального дистанціювання, у тому числі і серед лікарів-інтернів. В той час, як більшість країн на початку 2022 року послабили прийняті раніше карантинні обмеження, Україна не змогла цього зробити через початок повномасштабної війни.

У навчальному процесі, як наголошував О. С. Макаренко, завжди присутні всі методи навчання, але перевага надається тим чи іншим для задоволення потреб суспільства. Сьогодення вимагає йти не шляхом удосконалення, в якому